

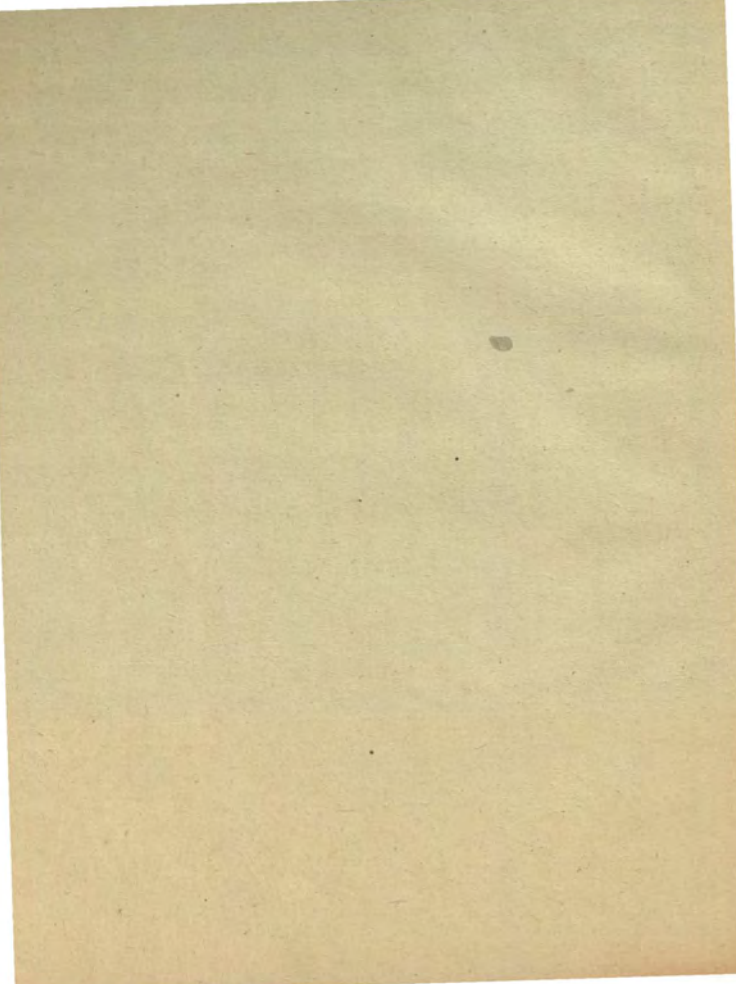

ПРОБЕРКА
2019

КНИГА ЧЕТВЪРТА + 1946

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕНКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

КАК ТРЯБВА ДА СЕ ИЗГРАЖДАТ И РАБОТЯТ МЕСТНИТЕ ЧЕРВЕНОКРЪСТКИ СЪВЕТИ

Във връзка с образуването на местни червенокръстски съвети изникват твърде много недоразумения и неразбирания. Мнозина мислят, че местният червенокръстски съвет има функцията на напълно властно ръководство на дружествата в дадено населено място, че местният червенокръстски съвет трябва да командва дейността на дружествата от гимназиите, прогимназиите и извънкласната младеж. При тази постановка изникват редица недоразумения, влада се много жар и амбиции, хаби се излишно време по конструиране ръководството на местния съвет. Във времения устава, по който за сега се ръководи нашата организация, е казано ясно и точно какви са задачите и функциите на местните червенокръстски съвети.

Местният червенокръстски съвет е съгласуващ, координиращ орган. Той има задачата да обмисля редица постоянни и текущи въпроси, свързани с дейността на Червения кръст. Местният червенокръстски съвет има за задача да прави преценка, да вади изводи и поуки, да отчита грешките, да подтиква дейността на клоновете. Той трябва добре да познава дейността на всеки клон, да следи неговото развитие и да указва, до колкото това е възможно, помощ.

Как трябва да се комплектува местният червенокръстски съвет? Всеки клон избира свое ръководство по устава. Измежду членовете на ръководството се избират 2 представители за местния червенокръстски съвет. Измежду ръководствата в основните и прогимназиални училища се избират двама представители също за червенокръстския съвет. Така комплектуван съвет избира свое ръководство — от председател, секретар и членове, завеждащи различни комисионии — културно-просветна, здрава, детска и т. н.

Как трябва да работи съвета? — Пристига дадено окръжно от Върховното управление. Всеки клон за себе си разглежда да окръжното, обаче не на

всякъде може успешно да се проведе инициативата. Съветът се събира, обмисля начина, обаче, след като се чуят решенията и инициативите на клоновете, как по-добре би било да се проведе дадено нареждане и инициатива. Например: предстои изяснение на курсове за първа помощ. Не всеки клон разполага с лектори или помещения. Тук идва и задачата на съвета, как да помогне с онова, от което се нуждаят даден клон — помещения, лекар и др. Могат да се съберат две или повече гимназии заедно да слушат курса по първа помощ. Друг пример: предстои седмица за чистотата. В съвета ще се обмислят начините за правилното и цялостно провеждане тази инициатива във всеки клон, след като, обаче, вече клонът е разработил своята програма по дни, място и конкретна работа. Местният червенокръстки съвет може да обсъди и някои общи за дадено населено място инициативи — създаване агитка, хор, трупа и т. н. Също така излизат на тържества заедно с останалите младежки организации, устройване на екскурзии, посещения на болници, подпомагане бедни ученици и т. н.

Цялата тази дейност трябва да се извърши от клоновете, обаче координиращ и направляващ орган трябва да бъде съвета. Съветът излъчва също така представители в градската О. Ф. младежка комисия. Там той влиза в контакт с другите младежки организации, следи техния живот, дава своето съдействие при провеждане на дадени общомладежки инициативи, както беше, например, през Световната младежка седмица и каквито и за в бъдеще ще излизат.

Едно от важните условия, които трябва да се следи съветът, е проявата на младежите червенокръстци. Мнозина още живеят със стари спомени и желания. Мнозина още мислят, че Младежки Червен кръст, това е Бранник. Това дава основания, и то правилно, на мнозина да отправят критики, да хвърлят упреци, че нашата организация още не се е отървала от някои фашистки остатъци и уклони. Не един път е изтъквано, че нашата организация е демократична, народна младежка организация. Че тя стои близко до своя народ, че ще даде всичките си сили в помощ на народа. Че ще подготви кадри, готови всеки момент да изпълнят своя дълг при бедствия, войни, които нашия народ би претърпял. Не един път е заявявано, че днешната обстановка, отечествено-фронтовската демокрация дава пълна възможност за укрепване и развитие на нашата организация.

Това не може да не бъде оценяно от нас, не може да не подкрепим в кръга на нашите възможности днешната О. Ф. власт, в укрепване демокрацията в нашата страна. Нашата работа е училищна. Там ще се съсредоточи и главно нашата дейност. Там за възпитанието и оформянето на новия ученик, новия младеж, ще работят нашите клонове заедно с ЕМОС и Септемврийче, а във в тясна връзка с младежките О. Ф. комисии.

Местният съвет не може да не следи прочитите на даден клон. Не може да не постави пред' всички на обсъждане известни прояви тук или там.

Още нещо, местните червенокръстки съвети не разполагат със своя каса. Паричните нужди се покриват от средствата на клоновете, участващи в съвета.

При такава постановка на този така често дискутиран въпрос ще могат да се спестят много недоразумения и ще се избегнат излишни и никому неуждни търкания.

Дейността на червенокръстците ще се отчита по онова, което те вършат в клона. Дейността на даден клон ще се отчита по онова, което той върши, онова, което тоя дава в укрепване на съвета, в укрепване на младежкото единство, по работата за изграждане на червенокръстците в днешната обстановка на отечествено-фронтовска демокрация.

Д-р Георги Ангелов

МИРНОВРЕМЕННИТЕ ЗАДАЧИ НА МЛАДЕЖКИЯ ЧЕРВЕН КРЪСТ

Войната свърши. Предстои сключаване на мира и с него преминаването към мирен, творчески, народополезен труд. Успокоени народите отново ще творят блага за човечеството и бъдните поколения. Победата на световната демокрация откри истински и светъл път за братско сътрудничество и мирно съревнувание.

И нашата малка страна, населена от прекрасен и крайно трудолюбив народ издигна високо светлото знаме на свободата, показва своя истински славянски лик и с бодри крачки започна, като че ли съвсем отново, строежът на своята нова сграда. Трудовият ентузиазъм настъпи след 9 септември се изля в едно мощно народно движение и изпълни с прясна кръв артерите на целия стопански, културно-просветен и политически живот на страната. С пулсът на новото време страната ни започна строителство, което стотиците хиляди български работници и селяни отдавна жадуваха да приложат в нашата действителност. Създаваха се хиляди трудови бригади и кооперативни стопанства. Издигнаха се безброй лозунги за трудово съревнувание и за културно-просветна дейност. Възстановиха се много организации, които дълго време бяха задушвани за свободен и самостоятелен живот.

И нашата любима организация Младежки Червен кръст се роди отново за свободен, мирновременен дейност. В малкото време след 9 септември тя даде много доказателства, че има право на истинско свободно съществуване.

И ние я виждаме в дните на Отечествена война, когато червенокръстите пренасяха ранените бойци, в дните, когато прославените съветски и български войски биваха посрещани, в дните, когато се настаняваха братските югославянски деца, в дните, когато се празнуваха 1 май и др. народни празници. Изобщо, червенокръстите винаги бяха първи на своя пост.

Какви, обаче, нови задачи в мирновременното творчество предстоят на Българския младежки Червен кръст.

На първо място, установеното сътрудничество между Младежки Червен кръст и училищните организации Е.М.О.С. и „Септемврийче“

трябва да се усили още повече, за да може с дружни сили да се даде новото възпитание на българската младеж.

На второ място, трябва създадените вече връзки на Младежкия Червен кръст с червенокръстите от цял свят да добият жизненост, чрез междушколската международна кореспонденция, чрез изпращането на албуми със снимки, картини, макети, подаръци и др., като особено внимание в това отношение се обърне върху неразривните връзки с братските славянски народи и с народите на западните демокрации.

На трето място, в изпълнение на своите преки задачи, Българският младежки Червен кръст трябва да премине към конкретното изпълнение на следното:

1. Обща санитарна подготовка на всички членове на Младежкия Червен кръст, която ще се изрази предимно в изнасяне на редица беседи, реферати и сказки по личната и обществена хигиена и народното здравеопазване. А то значи, че учител-ръководителите на клоновете на Младежкия Червен кръст чрез получените от Върховното управление тезиси, окръжнии и инструкции ще трябва да развият една извънредно усилена здравна дейност сред младежите червенокръстци, сред останалите ученици и членовете на Е.М.О.С. и на „Септемврийче“.

2. Уреждане във всички училища на курсове за даване на първа и бърза помощ при случаи на нещастие или при обществени бедствия, каквито могат да сполетят нашата страна, а именно: епидемии, масови пожари, стихийни наводнения, катастрофални земетръси и пр.

В това отношение курсовете могат да се разширят, като се проведат също и сред извън-училищната младеж в селата и градовете, където е крайно необходимо вече да се подготвят така наречените промишлени санитарни при фабриките, предприятията, кооперативните стопанства и др.

Завършилите тези курсове със съдействието на Министерството на народното здраве и на Българския Червен кръст ще имат право след полагане на съответния изпит да получат сивветелство и значки, даващи им възможност да вземат

винаги първи участие при даване първа помощ на нуждаещите се.

С това ще се допринесе извънредно много за здравното издигане на младежта и чрез него за подобрене бита на населението.

3. Да се проведат във всички средни и девически училища курсове по майчинство и детство, които със съдействието на местните О. Ф. младежки комисии и клоновете на Български Червен кръст да се разширят, като в преминаването им се включат и селските девойки, които са извън училищата. Селските девойки, действително, имат нужда от широка здравна просвета по отношение на майчинството, което им предстои, относно хигиената на брака, на бременността и на детоотглеждането.

По този начин ще се избегне твърде опасната за нашия народ детска смъртност.

4. Да се организират трудово-културни бригади, чрез които червенкръстците да се опознават с бита на нашето село и да обикнат селския труд, както и да дават своята ценна помощ на българското село за неговото хигиенично и здравно издигане, както и да развият у селяните чувството за повече лична и обществена хигиена.

5. Клоновете и всички червенкръстци да се приучат към самодейност, която да се изрази в създаването на собствени творби или в образуването на художествени колективи, чрез които да пропагандират делото на Червения кръст, както и да се възпитават нашата червенкръстска младеж в духа на демократичните и антифашистски идеи.

В това отношение вече имаме хубави резултати от създаването на червенкръстски художествени колективи в София и Шумен.

6. Един от най-важните елементи в живота на всяка организация това е дисциплината, която в никой случай не трябва да бъде задължителна, за да може по този начин всеки член от тази организация да осъзнае задълженията си към нея и с това както да гради правилно организацията си, така и да кали в себе си чувството на човек, който е изпълнил съзнателно дълга си.

Нашите червенкръстци в това отношение трябва да бъдат първи, защото и задълженията

им, като членове на една хуманна Организация, която трябва винаги да бъде на своя пост за даване първа и бърза помощ, им налагат дисциплина и само дисциплина.

7. Червенкръстците в организацията си трябва да бъдат също пионери на ред и точност, които елементи са крайно необходими при днешния извънредно динамичен живот. Това е също една важна задача, върху която ще се обърне особено внимание.

8. През всяко време на годината Младежки Червен кръст трябва да участва във всички акции, които засягат подобренето бита и здравеопазването на нашата страна. Това значи, че те трябва да вземат участие, както във всички народни празненства, така също и в подпомагане санитарните власти при провеждане начинания за здравно-хигиеничното издигане на народа.

9. Летните месеци трябва да бъдат използвани за организиране на станове-школи, в които младежите червенкръстци да могат да съчетаят приятното с полезното, през време на хубавата почивка да се подготвят по санитарното дело.

За изпълнение на така поставените задачи и пропита с идеите за човечност, обществена взаимопомощ и международна солидарност, организацията на Младежки Червен кръст трябва да проникне масово сред учащите се. Нея те трябва да чувствуват като своя полезна ръководителка по своето лично здравеопазване, както и по здравеопазването на своите другарчета, близки и родители. А за да бъде посредница винаги с любов организацията на Младежки Червен кръст трябва да се носи от червенкръстците с чист, кристален идеализъм, както това подобава само на истинските носители на идеите на най-човеколюбивото сдружение на света — Червения кръст.

По този начин младежите червенкръстци по цял свят винаги ще бъдат преданни творци на човештина и на добри дела, следвайки своя прекрасен девиз „Аз служа“.

Стефан Райчков
Секретар на Върховното управление
на Б. М. Ч. К.

ГУСТАВ МОАНИЕ

„Моето Швейцарие и има се за помагане на своите съратници и казистичното нещо, върху което се развива и във най-добре да постигне своята цел.“

Не рядко се случва някоя книга да повлияе върху целия живот на един човек. Това се е случило с Густав Моание, след като прочел книгата

на Хенри Дюнант „Спомен от Солферино“, един екземпляр от която Моание получи в 1862 год. като млад адвокат и председател на Женевския съюз за обществено подпомагане. Дюнант лансира идеята за създаването на Червения кръст, обаче, не беше извел никакви практически изводи от тази проблема. Тогавя към голямата идея на Дюнант се прибавиха опита на здрав организатор, логиката и умението на Г. Моание.

Името на Густав Моание е свързано до самата му смърт 1919 год. с всички големи прояви на Червения кръст. Той председателства 40 години Женевския съюз за обществена помощ и като такъв председателства и голямата международна женевска конференция в 1863 год., когато бяха положени основите на Червения кръст.

Густав Моание определя сам своето значение за Червения кръст съвсем обективно така: „Аз взех инициативата за тази хуманна кампания — създаването на Червения Кръст, а също така и ролята на основател, тъй като никой друг не беше направил това досега“.

Моание винаги е отказвал, че Женевската конвенция е един обикновен международен контракт. За него конвенцията представляваше „признаване на известни висши закони, които всяка нация е горда да съблюдва и които са абсолютно поведителни“.

Особено важна е ролята на Моание за създаването на Националните Червенокръстски съюзи. „Необходимо е да се създадат във всички цивилизовани страни постоянни граждански съюзи, които трябва да служат като спомогателни и допълнителни съюзи към официалната Военно-санитарна служба. Моание предложи на конференцията в 1863 год. едно споразумение с три основни точки: 1. Във всяка страна да съществува по един комитет, чиято длъжност е да бъде в помощ на военно-санитарната служба в случай на война с всички възможни средства. 2. В мирно време комитетите да подготвят съставовете за евентуална война и да обучат доброволци болногледачки. 3. Когато избухне война комитетите във воюващите страни да подпомогнат съответно своите армии, като организират изпращането на доброволни сестри и устройват санитарни пунктове и станции.

В 1867 год. на първата конференция на съюзите Моание предложи Женевския комитет да бъде реорганизиран в едно езекутивно бюро, зависимо от един действително международен комитет, който би се съставил от по един представител на всеки национален комитет Червен кръст. Според Моание ролята на това бюро би била да събира идеи и предложения, да взима инициативи и да бъде посредник между комитетите на различните страни.

Идеята за федерирание на червенокръстните съюзи бе особено скъпа на Мование. Той каза: „Въпреки че червенокръстните съюзи от отделните страни са свободни в своите действия, те образуват един вид конфедерация, която потвърждава, че между тях съществува едно споразумение, което съставлява логическо допълнение към техните индивидуални статuti. Това споразумение съществува само потенциално. То трябва да стане и действително“.

Не всички, обаче, се съгласиха с идеята на Мование за федерирание и това причини отслабване дейността на Международния Червен кръст за дълги години. Думите на Мование по федерирането бяха пророчески, но беше необходимо съветът да бъде разтърсен от първата световна война, за да бъде възприета идеята. В 1919 год бе основана и провъзгласява да съществува Лигата на съюзите на Червения кръст.

ЛИТЕРАТУРА И Изкуство

ЕЛИН ПЕЛИН

Първо място в областта на българския разказ държи Елин Пелин — живият класик на българската словесност Той е един от първите български писатели, които станали отразители на настъпващото разслоение в нашия селски бит и на последвалото го повсеместно обедняване. Като истински реалист Елин Пелин не натрапва идеи, а ги извежда из самата действителност.

Премияния на Л. Каравелов и Ив. Вазов, той е новият център, около който се групират от по-млади разказвачи, продължители на неговото творческо дело.

Елин Пелин (Димитър Иванов) е роден в с. Байлово.

След като напуснал гимназията, той учителствувал една година в родното си село и успява да се оближи с народното учителство и да го опознае.

През 1899 год. той прави опити да довърши гимназия и да постъпи в Рисувалното училище, към което чустувавал авлечение, обаче, опитите му завършили без успех. Тогава той започва да сътрудничи в сп. „Летопис“, сп. „Горският“ и др. и успява веднага да се наложи на читателите. Отначало бил назначен в Университетската библиотека. От там го командирова в Париж. След завръщането си от Франция той постъпва в Народната библиотека, а в последните десетина години е уредник на музея „Ив. Вазов“.

Първите му работи са пропити с народнически патос. В тях той се определя като певец на селската неволя.

Елин Пелин пръв открива истинската идилгия на нашето село. Той чете много Горни и от него усъздава импресионистичния начин на изказване, жанра и лирическия разказ.

Неговите разкази са пропити от битов реализъм, който на места достига до натурализъм и хумор. В хумора особено Елин Пелин е напълно естествен и органичен.

Елин Пелин е един от най-големите реалисти в нашата литература. Смело можем да кажем, че авторът на „Герациите“ и „Андрешко“ няма равен измежду живите майстори на българската литература.

Софийско, през 1878 год. на 18 август. Неговият баща Петко Варданчик, е бил доста буден човек Датските си години. Елин Пелин прекарва в идилличната среда на родното си село с живописна околност и население, отличаващо се с своя бодър дух и природен хумор. После, за да продължи образованието си, той заминава за София, където, обаче, не показва особено прилежание. За кратко време той обикаля Златица. Панагюрище, София и Сливен. Предпочитал да чете странчна литература и след пети клас напуснал гимназията.

Още като ученик той сътрудничи в „Български преглед“, „Войнишка сбирка“ и др.

НАПАСТ БОЖИЯ

от ЕЛИН ПЕЛИН

В село завърлува невярна болест — тежката болест — и зерда да мори от къша на къша.

Изчезна радост, почерня измъчен народ.

Сякаш зли духове прелетяха над селото.

Боже, какъва тежък грях сторихме, боже!

И черковната камбана всяка сутрин почна да рязна медния си ек над загъженото селце, да ками старо и младо на молитви. Свещеникът уърнао заслужи литургия след литургия. Малката черкваца от сутрин до вечер стоеше отворена и хората измъчени, поканини, уладшени идваха по два по три пъти на ден да палят свещи, да се молят, да слагат мило и драго дар. Няколко пъти правиха водосвет, светиха масло, посребриха иконата на божията майка, отрупаха с дърво св. Иван изцелителя, но нищо не помогна. Болестта от ден на ден по страшно върлуваше, по немилостивно косеше.

Учителят дълго мисли и един ден каза, че страшната зараза на болестта се рязна от испания излак. На медана, пред поповата къща, имаше стар излак, водата на който наистина бе по-вкусна от водата на чешмата. Ала той излак нямаше кофа и хората черпеха от застоялата му вода с всевъзможни съдове, удивките от които се втичаха пак вътре. Учителят имаше право, но той бе много млад и хората не искаха да го върват, а продължаваха да рязнат страшната зараза по селото. Дебелият свещеник, суверен като всички, им помогна още повече.

— Това е напаст божия! — говореше той.

И напук на учителя свети вода на излака.

И болестта се усили. Току зачернее човеку пред очите, удари го в глава, отце му се всичко — легне, ни жив, ни мъртав, по цели дни и недели. Съхне, вежне, губи се. Така умря бяла Меда, Андия, умря Ирмена-млада невеста, вчера под венчало минала. В един гроб заровиха Меда и Ягодина — любовник и любовница, и двамата млади и зелени, и двамата селска слава.

Дори камени сърдце се покъртиха от жалост.

Вредом се почувствува нещо страшно, нещо черно, глухо, мъчно. Отчаяние и безутешна скръб се въздари в сърцата, тъга засени добродушните селяшки сърца. В това работно време, време на труд, на пот, на мъка и усилие — дали болно, дали полска работата да гледа.

Почерняха селските вси дни, смутиха се покойните тихи нощи. Вечер всичко ще се прибере, ще стихне, ще се потая, а от четирите краища на селото се подимат отчаяни гласове и писъци на осиротели майки, овдовели булки, и се нссят гъжно и стрехотно чак до зори.

Па и друга беда настъпи. Застоя се суша и като опустошителен пожар, изгори всичко, изпосуши поля и посеви, извори и кладенци. Грозно, тримесечна засуха се простря на всякъде, и се зесто да мори, да суши, да пали. Цели три месеци по ясното небе се не мърна ни сянка от облачце. Слънцето от ден на ден, като напук, все повече и повече се разплаваше, все повече и повече печеше. Над изгорелите поля и посеви, над почернелите угари и попукната земя затрепера страшна мързая. Сякаш въздухът гореше и гърбите го поемаха, като от някакви алски нажедени тръби. Дробовете съхнеха, Устата гориах за вода. Изпръхнелите устни се пукаха до къри.

Нежежената природа доби печален и убийствен вид. От коменливите и голи чуки над селото и от червените ронливи силпи по тях се носеше един тежък и прижуриан лъх, като от купичка разтопен метал. Чернило някакво поева от горите и душност замени хладината й. Вадички и горски потоци, чешми и кладенци, блата и гьолища, бари и мочури — всичко пресъхна. Добитъци гинеха за вода, изскриха се весели птички. Тежко, с разтворени човки запрехъркаха замъднели гарванци, и унило то им гречене разкъсваше от скръб селяшкото сърдце. Щъркът замислено заврчи по изсъхналите мочури. Чучулиги залушени от страшната мързая, падаха от висинето мъртави, с изплезени язичета, с уста пълни с алена кръв, извярала из мъничкото, пухнато песнопойно сърдчице.

Сушата като невидим дяволска птица пъдеше с огнените си криле всяко облаче от къргозора и ставаше от ден на ден по страшна и по убийствена. С смъртна тъга се вършаша вечер от полето морни, изпогорели жетвари; от припалналите класове на безкрайните нива се ронеше като дъжд, изсибрено и безхлябно зърно. Из широкото разпукано като златно море поле не се носеше зъбничка отглас нито на една жетварска песен. Мълчавно се въркаха там жетвари от заран до вечер. Мълчеливо се навеждаха и изпращаха. Мълчеливо, като че събираха трулове на бойното поле, гредеха на кръст празниците снопи, и кръв капеше от сърдцата им. Полето мълчеше като пусто. Само от осамитен горски крайчец няде тихо и продължително се подемеше трогателен плач на

черне вдовица или осиротяла майка и тъжният му ех, сякаш отразен от небесния купол падаше и удрише, като с ледена кама сърцето ти.

Навред тъга и глухота, като че ли черна чужа върлуваше или настъпваше второто пришествие.

Напусто всеки празник свещеникът извеждаше на лития по чегирите хрицна на селото и мало и голямо. Напусто децата всеки ден носеха черковните хоругви по ниви и дивади. Бог не чуваше горещите молби на старо и младо — за никаква росица, за здраве и за утеха.

Тръбваше човек да види тъжното шествие на литията, за да му се свие сърцето от скръб. Наредени на дълга печална върволица, проточени като голяма гъсеница из полето, селяните — измъчени, боси, гологлави — измъчливо вървяха след белите черковни хоругви. По лицата на всички се четеше тъга и покаяние, от сбръчканите им чела капе едра пот. Босите им крака ровят жешкия пясък и вангаз обляк от златен прах, който покрива цялото шествие и прави черни кръдолици по изпотените лица на селяните. Над голите им глави пече адско слънце. Тежка мизрия от таман и восък се носи наоколо. По цели часове те обикалят селото, кръстосват полето, после се спират, окръжават свещеника и дълго се молят. И под това адско, нажежено небе, посред това изгоряло поле едвам се чува плачевния припев на тия убити от скръб и безнадеждност човешки същества:

— Господи, помилуй!

Но напразно! Чиличеният ек от жабешкото крякане, което цяла нощ трептеше над приплавналото поле и над скръбното селце предсказваше продължение из страшната суша.

А болеста замори по често и по често.

От нигде помощ, от никаде надежда. Сбъркаха се клетви сиромаси. Попът, доволен от печалбите по опела и водосвет и от победата над учителя, спомойно си седеше в кръчмата с чаша в ръка и бърбеше:

— Ей хора, тая беда за вас е малко! Чумата, чумата ви се пада! Потънахте в грехове до шия, продадохте душите си на дявола, забравихте пост и пречест, пропихте се и разгневихте бога... Сега съобайте, каквото сте пробили! Дунах ви да подновим параклиса под село — не искате! Теглете сега!

И хората навеждаха глави смирено, огорчени, засрамени. Само младите негодуваха против думите на попа и говореха ясно:

— Греховни сме били, а? Пияница! Я нека се поогледа светиня му!

А учителят непростанно учеше, че гняздото на страшната зараза е в поповия излак и горещо настояваше да се залусти.

— Само така ще се избави, — казваше той.

— У-ут, — крещеше му дебелият свещеник! ачерашно хлапе, на побелели глави ум ще дава. Не ще молиш, а? Протестинти!... Безбожник!.. Болеста била в излака! Те зарад такива бог ни наказва! Излакът да не берате, че ви —щете изсъхват. Който иска спасение, ето черквата — нека се моли!

Учителят не се спр. Един ден той събра момците, които бяха с него и пред всички селяни заковаха излака с яки дъбови каледи. Цялото село се събра на мегдана. Кметът, чорбаджията, старците — всичките роптаха против учителя, но младешките не искаха и да чуят. Попът адигна бредвата да откове калеката, но мъжквата ръка на учителя го спр:

— Бъди благоразумен, дядо попе!

— Благоразумен ли?... Махнете се от тука, бре хлапащи недни, не лжете света, че ви дявол взема. — зафуча светния му. Очите му светеха, бредвата му трепереше от гняв.

Тогва срещу него се изстъпи буйния Младен,

годеникът на Неранза, която лежеше болна, и брат на починалата Аглика, да извика отчаяно и страшно.

— Дядо попе, хвърли бредвата настрана, че ми тъмнее пред очите...

— Ти си глупа, Младене! Не си дошел ни веднаж на черква, пък... — засина позеленял от яд свещеникът.

— Махни от дяволите с твоите молитви! Те умориха Аглика и поболчиха Неранза. Да се махнеш от тука, че... не знам какво ще сторя! — извика Младен и очите му се замъглиха и пръстите му се свиха на железен юмрук. Той извади един кол от ближния плет и застана край излака:

— Който смее, нека приде!

Старият му беца, треперещ от яд, адигна ръка към него и му викна:

— Да не си ми стъпил вече в къщата, чу ли!

— Тате, назад, че никога не желя! — викна извън себе си Младен. — Ако бяхме направили това по напред, сега Аглика да е жива и Неранза да е здрава.

Две едри съзвиза се отрониха от очите му и се търкулнаха по мургавото му юнашко лице.

Старите постояха, погледаха, посърдиха се, па си отидоха.

— Много вирят нос младите! Не знам де ще излезе края, рече им Младеновият баща. — Видяхте ли го моя син? Щеше да ме бие за нищо работа.

От тогава момците се заредиха да пазят излака дено и ноще. Цели четири недели който и да минеше от там, щеше да види изправена до върбата стройната фигура на момък с голяма тояга в ръка, бодър, бдящ, като войник на поста си.

А сушата все още немилостиво гореше и чиличеният ек на жабите все още по цяла нощ трептеше над ширналото припламнело поле, над озлочестеното селце и предсказваше, че няма скоро да се свърши.

И едно глухо неверие се роди между млади и стари. Еди злобен ропот се понесе от недоволните души и отчаяни сърца, които почнаха да давят с вино и ракия тъгата и мъката си. Свешеникът, уморен и разочарован, заряза литии и водосвет. В черквата, осеан жени и старци, друг никой не стъгаше. А кръчмите се пълнеха с отчаян пиан народ. И там сред грозния шум се чуваха и греховни думи:

— Бог е немилостив — не колете му се! Нека като жабите, кога им пресъхне блатото — да прокълнем и да умрем!

ПЪРВА ПРОЛЕТ

Пак били напълнили цветята
и в полето никнела трева,
светло синьо пак било небето
и светът — залин от светлина

Завъртял Методи манivelата
и моторът с мощен глас запял,
по земята за труд закопняла
тракторът със устрем запълзял.

И Методи здравото кормиле
стиснал със мазолести ръце
бликнала с неударжима сила
радостта във младостта сърце.

И забравил мъката предишна,
цял пламтял той във възторга чист:
едва седемнадесет годишен,
а пък вече станал тракторист!

В ранната му младост разцътяла
тракторът бе първата любов —
със сърдце безумно затуптяло
с него почна той живота нов.

С трактора полето ще обходи,
ще го набразди и ще засей —
щедра е земята плодородна,
плод обилен тя ще ни даде! . . .

Снял каскет и с къдрите немирни
пролетният вятър заигра, —
надалеко из полето широко
песента младежка той отвял.

Владимир Неволин

В СЛУЖБА НА ЧОВЕКА

ПРИСАЖДАНЕ НА СЪРДЦЕ

Проф. Д-р Н. СИННИЦИН

Съвременната хирургия достигна крупни резултати при присаждане на тъкани и даже на цели органи в самия организъм, от който са взети. В настояще време хирурзите правят с голям успех сложни възстановителни операции чрез присаждане не само на отделни видове тъкани от едно място на друго (кожа, надкосница и др.), но и на цели органи, като бъбреци, далак, черво, стави, пръсти и жлези с вътрешна секреция. Така палецът на крака може да бъде присаден на мястото на липсващия палец на ръката.

Но ние не, всякога можем да намерим в организма необходимата за присаждане тъкан или орган. За това неволно изниква въпросът за възможността да се заместява недостигащата тъкан или орган от други подобни организми. Много учени са достигнали в това отношение добри успехи. Широко са известни например присаждането

на роговицата на окото от академик Филатов, на кръвоносни съдове от Карер; мастна тъкан, кожа и костна тъкан от Лексер и др. Обаче, присаждането на по-сложни тъкани (мускули и нерви) дава по-малко удовлетворителни резултати.

Още по-сложно е присаждането на цели органи (бъбреци, далак, стави, цели крайници). Човешката мисъл, обаче, улорито работи за преодоляването на тези трудности. Работата на някои учени върху присаждането на бъбреци, шитовидна жлеза и даже на цели крайници е показвала, че са възможни такива операции. Наистина, предстои много още трудности, но човекът не вярнаж е излизал победител там, където е изглеждало, че са загубени всички надежди.

Моята лаборатория в продължение на ред години се занимава с разрешението на въпроса за присаждането на сърце на гръбначни животни.

В животинския свят съществуват много предпоставки за практическото разрешение на тази отговорна и на пръв поглед почти немислима практическа задача. Така, кожатата дублора бъбреците в отделенията на водата и никочтата; кожатата дублора белите дробове. „Но аз се очудвам — възкликнава най-големият английски физиолог Баркрофт, — защо не е дублирано сърцето? Мене всичко ме очудвало, защо в организма има само едно сърце“.

Ето тези мисли за сърцето-дублор легнаха в основата на моите търсения.

През първия етап (от 1933 до 1942 г.) аз работих над хладнокръвните животни (жаби, риби). След голямо число експерименти и усъвършенствувания на самата хирургическа техника на операциите, успях да присада второ сърце на жаба, взето от друга жаба, в гръзната кухина наред със

сърцето на хазина и да ги поместя в една сърдечна торбичка (перикард). След два месеца от присаждането на второто сърце бе намерено пълно състание не само на същите съдове, но и на мускулната тъкан на предсърдията на двете сърца. Второто сърце не се е оказало чуждо за организма. То не се е „поддало на дегенерация (атрофия), и здраво се е състнало със сърцето на хазина и азело на себе си половината от неговата работа.

Жаба, преживяла 196 дни с чуждо присадено сърце

Наблюденията показаха, че те работят дружно, облекчавайки си работата едно друго. Животните с две сърца не проявяваха никакви нарушения на тяхната жизнеспособност. Те пък както и преви весело скачаха и врякаха. Олитните очи на поженените учени-биолози не моаха да различат оперираните жаби от неоперираниите. Оперираниите жаби успешно преводаха през пролетта брачния си живот. Намирайки, че е възможен живота на

гръбначни животни (жаби) с две сърца, аз пристъпих към втората по-сложна по своята хирургическа техника операция, но след улорити търсения, трудностите бяха преодоляни.

В 1943 год. ми се удаде почти безкървно (без уста) да изрежа собственото сърце на жаба и да поместя на неговото място в същата сърдечна торбичка чуждо сърце. 2—3 минути след операциите жабата не можеше да се отличи от неоперираниите. Отделни екземпляри, живяха повече от 190 денонощия, т. е. повече от 6 месеци, непроявявайки каквито и да било отклонения от нормалното си поведение. През пролетта на 1944 г. проведоха нормален брачен живот. След 6 месеци при микроскопичното изследване същите съдове бяха намерени напълно зарастнали и с нормално устловство на сърдечния мускул. Олитите над жабите са изминат етап. Великият френски физиолог Клод Бернар още преди 70 г. е писал: „Студените животни по отнашения своитезата на тъканите в действителност не се отличават от топлокръвните животни. Ние без опасения можем да се възползуваме от удобството, което те представяват за експериментирание и имаме право да приписваме на резултатите на нашите опити тази общност, която зтночно ми принадлежи“. Но ние ще бъдем внимателни в своите изводи и изказаната мисъл на великия учен аз проверявам на опит.

Проназвените опити от мен на жаби имат и сами по себе си известно значение за науката. Цел ред въпроси за ролята на хармоничните (на химическите) регулатори в организма може да бъде разрешено с моите методи, тъй като две б решени се в гърдите на жабата сърца имат вре-

менно съвършено различно отношение към организма. Своят сърдце има с организма нервна и хуморална връзка чрез кръта, а присаденото сърдце първите 35—40 дни има с организма само хуморална (химическа) връзка, а след това започват да прорастат в него нервите на хазиана. Може също така с голяма точност да се изучава действието на различните сърдечни средства на организма с две сърца. Представява несъмнен интерес въпроса за сроковете на зарастването на чуждото сърдце, кога прорастат в него нервите на хазиана, а също така, каква е съдбата на нервните влакна, заложени в самото присадено сърдце. Аз набелязвам само ред въпроси, но могат да бъдат поставени и други.

Успешното разрешение на въпроса за присадване на сърдце на хладнокръвни животни ни подтикна да проверим тези опити над топлокръвни животни (зайци, котки, кучета). Предварително ние, щателно изучихме способа на съзидането на топлокръвни животни, отличаващи се с зариваната си, простотата и бързината на изпълнението им (20—30 сек.).

В първата серия опити ние разработихме метода на присадване на второ сърдце на топлокръвни животни на шията. В тази серия опити се изключаваше само дясната половина на второто сърдце в големия кръг на кръвообръщението. Лявата част на сърдцето не се включаваше в общата система на кръвообръщението. Затова ние го нарекохме „полуклиническо“.

Наблюденията показваха, че то проявява добра работоспособност и дълго праживяване. Сърдцето запазва своя автономен ритъм и не влияеше отрицателно на кръвното налягане и на работата на сърдцето на хазиана.

КУЛТИВИРАНЕ НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ

Д-р ДЕЛЧЕВ, началник на фармако-химическата лаборатория при В. Ч. К.

В последните години от нас се изнасяха с вагони ценни билки, които фармацевтичката индустрия в чужбина, а най-вече в Германия, използваше като суров материал за своите цели. Едно организирано, системно и разумно експлоатиране в това отношение ние още нямаме. Най-често билкосъбирателите у нас са невежи, неподготвени, случайни хора, за които билкосъбирането е също така случаен поминък, а материалната изгода е единственото ръководно начало. По тази причина много лечебни растения с естествените находища у нас са загрозени да изчезнат, безогледно опустошавани от такива билкосъбирачи. Излишно е да повтаряме какво народно богатство представляват нашите билки, особено сега, когато тяхното търсене създаде поминък на много хора. За да ги запазим, обаче, трябва да се положи основа в тяхната експлоатация. За много билки напоследък пазара е затруден от липсата на тонаж; защото фармацевтичните фирми, които се интересуват от деден вид, не могат да бъдат удовлетворени в ония грамадни количества, които са необходими за техния голям производствен капацитет. Това идва от там, че нашите билки са пръснати по различните краища на страната ни, където растат при най-различни почвени и климатични условия.

В втората серия опити след настойчиво търсене ние разработихме метод за присадване на второ сърдце на шията, но с пълно включване в големия кръг на кръвообръщението на неговите части. По такъв начин ние получихме пълно (клиническо) сърдце у топлокръвно животно, включено в големия кръг на кръвообръщението.

Оперираниите животни (зайци, котки, кучета) лесно понесат операцията с нищожна загуба на кръв, без видими признаци за нарушаване на работата на своето сърдце. У оперираниите животни ние не наблюдавахме никакви безполичества след операцията — задух, повишена възбудимост или гърчове. Животните нормално реагират на външните раздражители — светлина, звук, болка. Присаденото сърдце запазва своя самостоятелен ритъм, и като правило, по-бавен в сравнение с сърдцето на хазиана. От нас е разработен метод за едновременно графическо регистриране с записващ прибор-кимограф — работата на двете сърдце, която се явява ценен способ при изучаване на различните лечебни и теоретичски въпроси на топлокръвните с две сърца (хуморално и неврохуморално).

Усвоявайки пълното метода на присадване на второ „клиническо“ сърдце на топлокръвни животни, ние пристъпихме понестоящем към опити при съблюдаване на всички стерилни условия на операцията, проследявайки с това целта — продължителното живене на животните с две сърдце. Едновременно се правят трескави опити за присадване на второ сърдце в коремната и гърбна кухина. Не ще правя прибързани изводи за моите опити над топлокръвни животни, но за експерименталната б-ология и медицина те вече представляват несъмнен интерес при разрешението на явл ред както теоретически, така и клинически въпроси.

Много от тях, особено силно действащите, ще дават различно процентно съдържание и число на действащите им съставки, което аняс известно разочарование в пазара и търсенето им. За да можем да имаме истински цени и проверен дрог (изсушен лечебен вид) тя трябва покрива многого изисквания, които предписват фармакологите, да отговаря и на две особено важни условия — тонаж и титър (количеството на действащите вещества в дрогата). Всичко това можем да имаме само тогава, когато имаме лечебни растения в култура, което може да бъде контролирано, а, най-важното, може да ни даде количества. Досегашното билкосъбиране у нас е едно неорганизирано чисто търговско посредничество, в което участието на аптекаря е изместено и в неговата компетентна работа са навлезли хора, които могат много лесно да проиграт този доходен поминък.

Култивирането на лечебните видове в отделни опитни полета и частни стопанства е отдавна организирано на много места в чужбина. Най-често ръководната работа е поверена само на аптекари специалисти, които като инструктори в отделните стопанства и полета насочват култиватора към създаване на оная дрога, която е търсена и ценна. Аптекаря тук върши и контролира работата по

естеството, по хинизма, по фалшивицирането и по евентуалното израждане на лечебните видове, което простия култиватор не може да стори. Вече имаме университети със специални катедри по култивиране на лечебните растения, където се подготвят ръководители култиватори. Частно практикуващия аптекар в провинцията може да върши твърде полезна работа в това отношение между земеделските стопани-култиватори. У нас, като оставим на страна единственото поле-станция край Казанлък и това при агрономическия факултет, нямаме нещо по-крупно, което да организира щедрата лечебна флора, с която землята ни е дарила. Нека се надяваме, че с новия фармацевтичен отдел при Университета, който покрива задачите да създава работен аптечен персонал, няма да отбегне и нуждата от създаване текъца и за култивиране на лечебните растения.

Напоследък много наши земеделски стопани по свой почин вършат една похвална култиваторска дейност и имат добри резултати. От няколко години например главно из Борисовградско се култивира босилъка, която има много добър пазар в чужбина. Нашият земеделски стопанин показва, че е отзивчив към подобни инициативи, но той трябва да бъде несочен и ръководен в своята работа от подготвени за целта агрономи и аптекари. Нашата статия прави един малък опит да посочи начините на култивиране на най-важните лечебни растения, представляващи обект на търсене и от там голям стопански интерес за страната ни.

Измежду важните видове, които разцветат почти навсякъде из нашите полета, планини и гори са:

Adonis Vernalis — Горичвет

Размножава се чрез семена, които едва узряли (май и юний) се засяват в специални разсадни каси или пръстени саксии, напълнени с дъсък и гюбре от дива метла. Понижават разсад в много кръжки и се пресаждат в приспособени разсадни лехи. Практикува се понякога засадените коренчета да останат за по-дълго време. Наторяването на терена става с хунус и гюбре от дива метла в отношение 1 : 3. Най-горният пласт се оставя само от речен пясък. Лехите да отстоят на разстояние около 30 см. корен от корен. Употребяемата част е надземната целостна дрога, а по някога и корена. Беридбата на дрогата се извършва късно пролет или рано лято (май и юний). Суши се на сянка.

Althaea officinalis — Медицинска ружа

Размножава се чрез семена и стъбла (латерални клонки). Посаването става в разсадници с мек и влажен терен, обикновено края на месец април. След 8—10 дни семената поникват. Когато растението дъбне 4-5 дъста трябва да се разсади в лехи на разстояние около 50 см. Практикува се и засажане направо в групи по 6-8 семена във влажнаща. Културата изниква и постепенно се развива тогава лекъчливите стъбълца се оскубват като се оставя само най-едротото. Да се избягва плененето близо до корена, за да не се повреди корена, защото в кръжък и каргизен. Късно есенна корените се пренасят в нова пясъчна среда, където презимуват. На пролетта наново се засажат в постоянния им терен. Размножаването с корени е за

предпочитане, защото дава повече корени от това, проведено само от семе. Алтеята иска лек терен, добре обработен с оборна тор 1400—500 кгр. на ар) в първите дни на април. Преди засяването или засаждането почвата трябва да се валира леко. Когато стъблата станат високи 40-50 см. трябва кубаво да се загърлят леко с пръст. Между лехите, чакащи събиране на втората година може да се засее друга култура, например, швелко. Цъфти през юлий и август. Корена се събира обикновено есента.

Gentiana Lutea — Жълта тинтова

Тя е един от най-трудно култивиращите се лечебни видове. С нея имаме най-често тъй нареченото израждане себе-о стврата диво растяща билка. Мекар и каргизна тя може да бъде култивирана и чрез семе. За целта в терена се изготвят дупки по 30—40 см. една от друга и в тях се засява семето, като грижливо се покрива. Изкъняването е бавно и трябва да се чака дълго време. Когато растението добре поникне съставят се само 2-3 стъбълца в дупка. Останалите се оскубват. Култивирането чрез корени е още по трудно. Расте из каменистите почви богато напоени. У нас най-вече Рила, Пирин и Стара планина. Цъфти през лятото. Корените, които представляват лечебен интерес се събират рано пролетта или късно през есента от старите растения.

Hyoscyamus Niger — Блян

Размножава се бавно. Семената поставени при температура 21°—25° изкъняват по бързо. По добри резултати се получават в есенно засяване. Семената се поставят в бразди от 40 до 50 см. Необходимо е 7 кгр. семе за 10 ар. След поникването на растението пресажда се на добре приготвен предварително терен, богато натерен с гюбре и силтура, което увеличава съдържанието на алкалоидите. (Това важи за останалите растения от семейството на бляна, беладоната и татула). Първогоднишните растения дават една розетка от листа, които умират в началото на есента. Би трябваво в студените места почвата да се покрива с лек пръст от слама. Расте като дива по бунища и запустели места почти във всякъде из страната ни. Цъфти през цялото лято. Листата се събират извън лятото и началото на есента.

Valeriana Officinaleis — Дилжан или още котешка билка

Обича сочни и влажни почви богати на хумус. Предпочита мюглисти или низко планински места, в които се стича вода. Терена се обработва в мъртва сезон, като се наторява богато с оборна тер. Рано пролетта (март и април) терена се обработва с граля и гребло. Размножаването може да става с ризома или семена, посяти като жито. Семената се засяват пролетта в разсадници с лесечливия почва, влажни и сенчести. Почвата се разорва на бразди, дълбоки 10 см., където през пролетта или есента се засява разсада. Ако гюбвата е много рехвава необходимо е да се валира. Трябва често да се плевти. Събира се коренишето от старите корени главно пролетта, когато коренишето е най-богато на лечебни вещества.

(следва)

ПО СЪВЕТСКИЯ АРКТИК

На хиляди километри от запад на изток се простирва суровата пустиня на Арктика. По бреговете на Ледовития океан има места, където още не е стъпвал крак на смелия пътешественик, труженика на науката, търсача на нови земи и минни богатства. Има места, където не може да се срещнат нито самоеди, нито якути. Там не расте мъх, без който не може да живее незамениният помощник на северния човек — северният елен и не минава северната лисица, много ценно полярно животно, заради своята отлична и сънна кожа.

Но сега почти няма остров в Северния Ледовити океан или някой що годе забележителен кът от неговото крайбрежие, където да не се вижда дом на съветски полярници. Като малки оазиси на живота са се пръснали по безбрежните простори на Арктика полярните станции на Главното управление на Северния морски път.

Големи и разнообразни са грижите и заниманията на жителите от полярните станции, развърлени от нашата граница с Норвегия до бреговете на Аляска. Денонощно във всички времена на годината те извършват наблюдения над атмосферата, измерват атмосферното налягане, температурата на въздуха и на морската вода на различни дълбочини, определят характера на облачността, следят за движението на ледовете и морските течения. Всеки ден в определен час полярните станции предават резултатите на своите наблюдения по радиото в Москва, където всичките данни подробно се изучават. По някои от данните се съставят карти за предсказване на времето, други пък служат като изходен материал за разрешаване на научни проблеми с голямо практическо значение.

СМЕЛИ И БЕЗСТРАШНИ ХОРА

От нос „Челюскин“ нашият самолет отлетя за дълечно разузнаване на ледовете на Арктика. Заобикаляйки брега на Северната земя полярният детец Михаил Титлов, човек с изключителна работоспособност и огромно самообладание, уверено водеше машината. Чистото огледало на водата скоро започна да се покрива с белите петна на ледовете и айсбергите, а след това се превърна в непрекъснато ледено поле. Под нас бе Северният ледовити океан.

Колкото по-далеч на север отивахме, толкова летенето ни ставаше по-трудно. Като пътна завеса заставаха на пътя ни многослойните облаци. По-

върхността на самолета започна да се покрива с ледена кора, която го теглеше надолу, а бездната, с грамадно напрежение на волата и физическите сили Титлов заставаше въздушният кораб да се изкачва нагоре, да пробива облаци и да отива към границата на стратосферата. Нещо наблягаше слепите ни очи, не можеше да се диша; ние започнахме да гълтаме кислород от балоните. Трябваше да се спуснем по-надолу, но там отново ни чака заледяване.

В зоната на магнитните колебания компасите отказваха да работят. Дрезгавината на полярната нощ не даваше възможност да се ориентираме по небесните светила: слънцето вече залезе, а звездите още не бяха се появили. Спас ни майсторството на Валентин Акуратов. Опитният вероуниверсал точно определи курса на самолета и го поведе към набелязаната цел.

Пребивайки около 16 часа във въздуха, ние в дълбока нощ се спуснахме в Чокурдах — поселище на брега на река Индигирка, на сто и петдесет километра от нейното устие в Източносибирско море. Тук в северна Якутия, е установена станция на Главния северен морски път, основното назначение на която е да осигурява радиовръзката и да съобщава данните за времето на намиращите се във въздуха самолети, да ги снабдява с гориво, когато те спират тук, да дава убежище и храна на екипажите и пасажерите. Едновременно колективът провежда и всичките научни наблюдения, които се възлагат на всяка полярна станция.

Разтоварване на пристигнали самолет, донесъл хранителни припаси за полярната станция.

От Чокурдах ние се прехвърляхме на полуостров Кара-Турус — в северозападната област на Якутия, който като крушовидно тало се адава в Хатангския залив. Тунашната станция носи името на нос Костистий, на който тя е разположена, обградена от трите страни с вода. Полярниците живеят в дом, напомним по своя външен вид селска болница. Пък и самият началник на базата, Владимир Сергеевич Казански с целия си вид, с простотата в обръщенятия и не много свенливи маниери, по скоро прилича на селски лекар или учител. Между това, един ден до нашето пристигане, този скромен човек е извършил истински героизъм.

В навечерието към станцията пристигнал катер, носещ продукти за полярниците от залива Кожевников. Катерът не можал да се доближи до брега и Казански изпратил при него лодка с Шеклейн и Вечеринки. Те стоварили продуктите в лодката, а след това хората, останали на брега, с въже я приръпвали към брега. На третия рейс въжето се скъсало, когато лодката едва успяла да се отдели от катера. А наред с това нощта настъпвала. Усилващият се студ стрелително сковавал в лед и последните целпащият, през които би могла да се промъкне лодката. Хората останали на нея биха могли да загинат. Решавайки бързо, Казански взел две дъски, положил едните от тях на леда, лагнал на нея и като притиснал другата до себе си, пропълзял. Като се добред до противоположния ѝ край, той отхвърлил напред дъската, която мъжък след себе си и ползалил на нея. Така придвижвайки дъските той постепенно пропълзявал по-далече. Неустойчивият движещ се лед хлътваел под тяхтежа на тялото и изтичащата от долу речежте студена вода заливала дъската, а от време на време заливала и тялото му. Но Казански все пълзал и пълзал, здраво стискайки с дясната ръка спасителното въже.

Най-после, 300 метра които го отделяли от лодката, били преминати, Казански подал на другарите си края на въжето и сам се качил на лодката, мокър до кости, съвършено изтощен. Полярниците с тревога наблюдавали това единборство на човека със стихията. Хората и продуктите били спасени.

Най-после, 300 метра които го отделяли от лодката, били преминати, Казански подал на другарите си края на въжето и сам се качил на лодката, мокър до кости, съвършено изтощен. Полярниците с тревога наблюдавали това единборство на човека със стихията. Хората и продуктите били спасени.

СИГНАЛ ЗА БЕДСТВО

На островите на арктическите морета полярниците са единствените жители. А на бреговете на материка полярните станции обикновено се разполагат на такива места, където не се отбиват постоянните обитатели на тундрите. Едно от редките изключения представлява поселището на брега на Карския залив, където ние пристигнахме от нос Костистий.

Селището има необикновен вид: наред с домовете от руски тип, стоят островърхите шатри на самоедите.

Полярниците живеят в голяма дружба с местното население. прожектират филми, четат вест-

служат дърветата, които се довлечат и изхвърлят от реките на Сибир и Урал. С общи усилия полярниците и местните жители събират плаващите дървета в Карския и Байдарския заливи и на катери-алекачи ги докарват в селището. Това е доста трудна работа, изискваща голямо усилие и риск. Неотдавна Кузнецов, москвичанин, в миналото работил в завода „Двахим“, взел с шест души самоеди и три полярници на катери се отправил за дърва на един остров на 50 км. от селището. Там те натрупали дърва и ги пригответили за път. Внезапно започнала силна буря. Изстичният вятър разгрозил водата и катерът заседнал на плитко място. Провизии имало за два дни, в помощ не могла да дойде скоро.

Без да губи време Кузнецов изпратил редиста Плешенов в селото да съобщи за случилото се, а сам се отправил пеша в съседния самоедски стан с намерение да намери там хляб. По пътя го настигнала виелица. С голям труд Кузнецов изминал 35 километра, които го отделяли от стана. Ето вече се виждат шатрите. Оставало да се прехвърли от острова на брега, но как и с какво?

Кузнецов запалил намиращата се у него книга и започнал да дава сигнали. Но на брега не се забелязвало никакво движение. Той запалил къргача си и повторил сигнала.

Станът пак не давал признаци на живот. После станало ясно, че всички самоеди били на лов на риба. В стана останала само една безпомощна баба, която и да би видяла сигнала не Кузнецов, не би могла с нищо да му помогне.

На връщане не му стигнали сили. Мокрото облекло от студения вятър се превърнало в жлезни рицарски дрехи и тялото на Кузнецов измръзнало. Настъпила нощ, а няколко ни дърва, ни яме, където би могло и малко да се подслони от пронизващия леден вятър.

Самоеди в тундрата

ници, устройват беседи по най-различни въпроси. За децата на самоедите в селището е организирано основно училище. Има медицински пункт, към който самоедите охотно се обръщат за помощ. От своя страна самоедите никога не отказват да бъдат в помощ на полярниците, помагат за донесане на вода, извозват дърва. Гори тук няма на стотици километри наоколо. За топливо

След като си починал малко Кузнецов съблещъл рубешката си, запалил я и започнал отново да дава сигнали, които били забелязани от връшциците се рибари. Отправили се към него и го прибрали. Той се стопил, поискал брашно, сам приготвил хляб и, след като пренощувал, на лодка се отправил при катера.

В това време Плещанов се добрал до селището, събщил по радиото на полярния летец

Крузе, който като се снабдил с продукти, хвърлил ги от самолета на претърпелите бедствие. Скоро се появил западен вятър, придоншла много вода и отнесла катера от плиткото място. Тогава се отправили да търсят Кузнецов. Те се срещнали — лодка и катер в Бейдарската залива.

Така благополучно се завършила тази епопея, една от тези, с които е така изобилен суровия и героичен живот на съветските полярници.

Л. Вестунов

САНИТАРЕН БЕЛЕЖНИК

Пролетна умора

След дългата зима пролетта се посреща с радост от всички. Цялата природа се събужда за нов живот. Но, макар и очаквана, промяната не без сътресения я изживяваме.

През дългите зимни месеци нашата храна е била еднообразна и притокът на витамини е бил недостатъчен. Липсвали са от трапезата пресни зеленчуци и плодове, които лятото и есента в такова обилie ни дават. И на края организмите се изправят пред пролетта, когато много от резервите са били изчерпани. Затова дейността на много органи е смутена. Настъпва състояние, което се нарича пролетна умора. Пролетната умора се изразява в редица оплаквания, като главоболие, лесна възбудимост, лесна умора при физическа и умствена работа, сънливост и др. Всичките тези явления се дължат на липсата на витамини в организма, които заедно с хормоните регулират работата на различните органи. През зимата човек приема с храната си недостатъчно количество различни витамини. През ранната пролет тоя недостиг е много голям, поради изчерпване приготвените зимнини и на запасите на самия организъм. А витамините са важен регулатор на жизнените процеси. Така витамин С играе голяма роля в обмяната на веществата в живата клетка. Той се съдържа в онези части на растенията, в които обмяната на веществата е най-силна (в посьлнатите семена, пъпките, плодовете, зелените растителни листи). Витамин С активизира редица важни ферменти, действава възбудително върху кръвообращението, увеличавя хемоглобина; заздравява капиллярните стени; усилява съсирвателната способност на кръвата. Освен това витамин С действава активираше върху много жлези с вътрешна секреция, възбужда дейността на храносмилателните жлези, оказва влияние върху нервната система и половите жлези. Най-после витамин С поощрява защитните сили на организма. Ето от къде произтича голямата нужда от витамин С, особено през ранната пролет, когато резервите от резните органи са силно намаляли. И затова човек инстинктивно търси да се нахрани със зелено. И действително, с витамин С

са богати много зелени растения. Копривата е богата освен с витамин С, още и с витамините К и А. Също така ценни източници на витамин С през пролетта са спанак, салатата, марулата, зеленя лук, а през лятото плодовете, доматиите, чушките и особено лимоните и шипките. Ние трябва да ценим тези важни зеленчуци и плодове и да им даваме почетно място в нашата храна.

Друг витамин, от който се чувствава голяма нужда през пролетта е витамин А, който играе много важна роля за правилното функциониране на много органи на животинския организъм. Така той е много необходим за клетъчното възстановяване и за правилното функциониране на органа на зрението, като го предпазва от изсъхване и подпомага образуването на зрителния пурпур. Затова при неговата липса в храната настъпва изсъхване на лигавиците на очите и кокоша слепота, която през време на ранната пролет не е редко явление. Витамин А предпазва кожата покривка и лигавиците от изсъхване и разрушение. При липсата му или недостиг организъмът е склонен към инфекции, затова носи името още „противоинфекциозен витамин“. Витамин А също така подтиква растежа на организма. В животинския организъм най-много се намира в черния дроб. Особено богат на витамин А е черния дроб на някои риби.

Главният източник на витамин А за човека е храната. Най-богати са кравето масло, млякото, яйцата, тиквите, морковите, копривата, спанак, марулата и др.

Не по малко е значението и на останалите витамини, които също така играят важна роля в работата на нашия организъм.

Пролетта е сезонът, през който човек е най-податлив към заболяване от различни инфекциозни болести, защото е най-беден на витамини.

Ето защо ние трябва да използваваме през пролетта най-рационално всички витаминни източници, посочени по-горе и да попълним недостига в организма ни.

Детски страници

ДОБРИЯТ ДОКТОР

Ицо го боли глава,
доктор викаше тогаш.
Той извика, изрева:
— Не, не искам доктор аз!
— Стой бе, Ицо, не глечи,
той нима е лош човек?
бързо ще те излечи —
докторът ни дава лек!
Докторът почука — Влез!
и направи му компрес.
Минаха се час и два —
и го не боли глава!

— Мамо ма, недей, не искам
то ще мине тъй — ще стискам!
— Че защо бе, мамин сине,
с лекар лесно ще ти мине!
— Мен от доктор ме е страх —
все лекарство, хапче, прах. . .
— Слушай Ицо, мило чедо,
нека той си те прегледа.
Та забрави ли когато
силно те боля главата,
докторът я излекува —
та от туй ли се страхуваш?
Ами после пък стомаха?
О, без лекарите щяха
много хора да са болни,
да са болни и неволни!

Заболя го и стомах —
ах!
Колко много го е страх!
Ами доктор ако викнат,
ако доктор пак надникне?
Тъй и стана —
Доктор Янев
с чантичката ето влизв
вдига Ицовата риза.
По стомахчето го пипа,
малък Ичко хълца, хлипа.
Докторът шише извади
и лекарство му подаде.
— На изпий лъжичката,
както си е-всичкото!
Ичко просълзи очи:
— Не, не искам, че горчи
— Бре изпий го Ичко, сине,
и стомаха ще ти мине!
Сипаха му го в устата
и изчезна болеста.

Все отказва той сърдит,
но излиза. . . дифтирит!
Болестта го повали,
ох, боли, боли, боли!
И надъ него се наведе
доктор пак и го прегледа.
Благо той му се усмихна,
сжакш болката затихна.
Ичко става —
оздравява.
— Ох, добре, че има лекар —
лошо бях, а мина леко!

А веднаж, така — в играта
той си нареди ръката.
Бликна кръв и зина рана,
та дори му лошо стана!
— Мамо, мамо, викай лекар!
— Чакай, Ичко, по-полека!
— Викай лекар, че пострадах!

Де не ходи,
де не скита,
де не броди
по реките
и по влажната земя
Ичко по корем лежа.
И тогава — без лъжа
гърлото го заболя!
— Нека да си ме боли,
Аз ще си мълча, нали
Но нали момчето страда —
кашлицата се обади!
Майка му въздъхна леко:
— Трябва да се вика лекар

Докторът го мазна с йод —
ех това е друг живот!
Поолекна, не боли го
и се хвали той на Гиго:
— Ти от доктор се небой
той е най-добър човек!
Той си е спасител мой,
той ни дава здраве, лек!

НОВАТА ПРОЛЕТ

Видяха ли вече децата,
че новата пролет дойде?
Че пак се разлисти гората
и птичка пак кръшно запе.

Видяха ли колко е модро
небето над нашта земя
и как покълнили са бодро
в полята зелени жита?

И как, снел калпак от главата,
любува се морен селяк?
И как нему жетва богата
предсказва ефирът крилат?

Видяха ли вече цветята
как свежо пъстроят навред?
Не тупкат ли буйно сърцата —
не любят ли целия свят?

Днес работа много! За всички!
А новата пролет зове:
— Да учат децата мънички!
— Да бъдат полезни и те!

С усмивка земята ни родна,
започва нов, трудов живот.
Запейте, дечица, свободно
За нашта земя и народ!

Катя Воденичарова

Пролет

Хайде в гората!

Валсово

Б. Тричков

ХАЙ-ДЕ-ВГО-РА-ТА ДА И-ДЕМ НА КЛАД ВЪН ДА ВЪЗ-ЛЕ-ЗЕМ ОТ ДЪШ-НИ-Я ГРАД
ТАМ НИЙ КРА-СИ-ВИ ШЕ НАЙ ДЕМ ЦВЕ-ТЯ ШЕДРО-ЛИ -ЛЕ-Е ГИ ТАМ-ПРО-АЕТ-
ДА ДА, ДА, ДА! ИД ВЪН ДЕ-ЦА! ВЪЗ-ДУХ, ПО-ЧИВ-КА ДУЖИ-СА НАМ
ТАМ ШЕ ИГРАЕМ НА СВО-БО - ДА

2. Там ще играем ний целия ден!
Ягодки горски ще си наберем!
Знаем, че сладко всичко ще е нам,
дори сух хлебец кат захар е там!
Да, да, да, да!

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ ИО СВЕТА

СССР

Тимур и неговата дружина

Преди известно време излезе книгата „Тимур и неговата дружина“ от Аркади Гайдар. Тази книга разказва как едно момче на име Тимур организира „дружини“ от съседни момчета и момичета с цел да извършват всякакви полезни неща, да помагат на близките си, и то по възможност без да бъдат открити. Хиляди съветски деца са прочели тази книга и голям брой „дружини“ подобни на тази на Тимур са се образували в цялата страна.

В помощ на своята пазителка — Червената армия

Децата на С.С.С.Р., момчета и момичета, през време на войната работеха здраво за своята пазителка — Червената армия. Те са изпрещали хиляди колети до болниците на фронта.

Четири милиона деца са събрали медицински тревы и други подобни растения за нуждите на войската. Учениците от областта Иваново сами са събрали 37 тона. Други групи са изработвали дрехи, долно облекло, а в гр. Вологда са били поправени 22,570 войнишки пуловери.

Не са били забравени и войнишките семейства. Момчетата и момичетата са желели да им помогнат по всякакъв начин, особено да се грижат за малките деца, когато майката е заета въз от семейството. През летниче ваканции съветските момичета и момчета са помагали в колхозите, когато е липсвала работна ръка за събиране на жетвата.

Първите следвоенни конференции на Международен Червен кръст

Краят на войната установи отново контакта между ръководителите на националните Червени кръстовете.

През есента на 1945 г. Лигата на националните дружества на Червения кръст свика две конференции, на които присъстваха делегати от целия свят, за да отчетат и преценят опита през войната и да изкажат съвещането си относно предстоящите задачи на Международния Червен кръст след войната.

От 15. X. до 2. XI. 1945 г. заседава в Женева съвещателната конференция на националните Червени кръстовете. Участваха 42 делегати от раз-

ЮГОСЛАВИЯ

Преустройство на Младежкия Червен кръст

Югославския Младежки Червен кръст се е преустроил, а също тъй и националният Ч. кръст според новата организация на държавата. Всяка от федеративните области на Червения кръст се редва на пълна независимост. В Сърбия М. Ч. К. брои близо 100,000 члена, в Словения 22,000 и в Хърватско 50,000 члена.

Безспорно подпомагането на непосредствените жертви от войната са главните задачи на ръководителите на М. Ч. кръст; после те са посветили вниманието си на организирането на лавки, градини и училищни аптеки. В Белград през последната година имаше 9 лавки на М. Ч. К., където 2,000 нуждващи се ученици бяха хранени. Училищни аптеки са били открити в 33 първоначални училища.

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Оригинална инициатива

Младите червенокръстци от с. Отерсас са измислили нещо оригинално, което нанстина е от голяма полза за жителите на селото. Те са организирали центрове, където селяните са оставяли медицински рецепти за изпълнение. Тези, които по своя работа са заставени да отиват до града всеки ден, събират рецептите и ги носят на аптеките. Преди завършването им кинорите донесат лекарствата в центровете, където са били оставени съответните рецепти. Благодарение на тази услуга болните са очаквали много малко време лекарствата си.

лични страни. Делегат на Българския Червен кръст бяха Д-р Ангел Симеонов и Д-р Георги Сотиров.

Конференцията решила да се поддържа независимостта на нац. дружества пред правителствата им и да се покровителствуват от всяко политическо, расово и религиозно влияние. Обеще тази независимост трябва да е равна с тясното и сърдечно сътрудничество на Червения кръст с управлението на страната. От своя страна пък правителствата би трябвало да улеснят работата на националните дружества като им дават известни привилегии (освобождение от данъци, налози, такси монополи и пр.)

Делегатите са пожелали да се демократизират националните д-ва чрез широки кампании за приемане членове от различните народни слоеве и чрез допускане в самите ръководящи органи на националните дружества представители на работнически групи, за да се осигури по голяма сплотеност и сила в разширената работата на националните д-ва. Лигата трябва да помага д-вата в подготовката и провеждането дейността им.

Конференцията наблегна върху благородната роля, която може да играе Младешкия Червен кръст като фактор за разбирателство между народите. Ето съзряването на тези препоръки:

Конференцията, като установява, че М.Ч.К. е едно от най-добрите средства за сближаване на на световната младеж, желае да види методите, които младежта прилага в сътрудничеството си, да се разшири, а особено развиемат на междушколската и международна кореспонденция да се развие в най-голям размер, както и сътрудничеството на младежите от различните страни за издаване на списания на секциите на М.Ч.К.*

Много делегати са изложили нуждите на страните си, пострадали от войната и са подчертали трагичната съдба на милиони хора от най-различни области на Европа (Албания, България, Гърция, Италия, Норвегия, Холандия, Полша, Румъния, Югославия). Конференцията е одобрила препоръка, която застава дрежествата да развоят бързо взаимомощната дейност с цел да се намали нищетата, която свирепства в някои страни, особено тия преживялите ужаса на войната. Подпомагането на децата, жертви на войната е било предмет на особено затрогващо предложение. Гласували са били препоръки от административен и финансов характер.

На 15. XI. 1945 г. в Париж Съвета на Лигата свика конференция със същите делегати, за да избере нов върховен комитет при Международния Червен кръст.

За председател на Лигите на Червените кръстове за следващите 4 години бе избран г-н Базил О'Конор, председател на американския Червен кръст.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ЖИВОТ

От цялата страна пристигат дописки по отпразнуване празника на Българския Младешки Червен Кръст. От тях личи, че празникът на нашата любима организация е бил чествуван почти от всички клонове.

Това говори убедително за безграничната обич на младите червенкръстци към тяхната скъпа организация. Извършената по празника дейност, за която четем в докладите, може само да ни радва — с всеки изминат ден нашата организация заврева все повече и повече и обхваща все нови и нови младежи, желещи честно да служат на човеколюбивите червенкръстски идеи.

В село Бориево, на изнесента на празника година литературно-музикална забава, където почти цялото население. Същото население всякога е чувствувало и чувствувало своето здраве до голяма степен защитено, благодарение грижите на червенкръстците в

селото — с аптека, здравни съвети и милосърдна тежн младежи, сие деца, са били над всеки страдани и немощен от ролното им село. Те и техната организация достойно заслужават уважението им уважение.

Балет на червенкръстци от у-ще „Санта Мариа“ — Русе

Не по-малко равна разнообразната дейност на червенкръстците от село Свога, Софийско. За тях първите дни от месец март са били истинско изобретателно тържество. Започвайки с едно мило, трогателно за болярите, посвещено в войната самоториум, на другата вечер те излизат с близка успех литературно-музикална вечер. Младите червенкръстци обикаляли през време на забавата салона и са обикчавали всеки гост с букетче от кокичеца и тютюнички. По червенкръстците са изнуорили. На другата сутрин те взимат живо участие в чествуване Освобождението на България.

Но само те ли? Още от „колко много места ни липнат за своята дейност Така например в малкото село Босотина, Смолянско нитога до селсепразникът на Младешкия Червен Кръст не е празнуван с такава тържественост, както тази година. Хубавата беседа, забава и две пиески, изнесени на 3 март от червенкръстците в селото успели да принажат в салона цялото село.

След неуморно дейност, изнесие забавя, утро, беседа, червенкръстците от с. Мала Желязна, Тетевенско, на 3 март, вечерта успели да доставят чудно удоволствие на своите съселани. Те ни изнесли оригинална забава на открито — представила на селския пле-

Червенкръстци от у-ще „Васил Друмев“ — Пазарджик, изнесли пиесата „Пролетен смъ“

шва лагерен о-ън, чито отлични номера развеселили дори стърците от селото.

Интересна забава на празника на Младешкия Червен Кръст са предста-

Участниците в пиесата „Добро сърце“ М. Ч. К. — у-ще „П. Р. Славейков“ — Варна

вни манифестации от с. Марияво, Хасковско, София, натрети в възбуждащата на чов. чаровност — уместно в изкуствената поезия „Първо представление“. С няколко телски седмича завършили литературно-музикалната част и голямото били поканени на кръжни народни зорки.

Червенокръстиците в с. Долни, Пловдивско са извели четирима с представени писмата „Бистрия“, а веднага на другата сутрин — 3 март — хубаво литературно музикално утро и сценка.

В гр. Яйтоз, на празника на с. о. а. любима организация, червенокръстиците уредили обща манифестация, след което била посветена изнесената в театъра от червенокръстиците от всички градски училищна забавка.

Мекар и още в своето зараждане, клон на Младешкия Червен кръст в Сухидлола не е пропуснал да отпразнува свои празник и е уредил внушителна манифестация, в която участвували голям брой червенокръстици.

Но между многото получени писма, има едно което буди истинско умиление. То е написано от младши Венкослав Борков Петров от с. Горни Извор, Хасковско. Самият той на празника на Младешкия Червен Кръст е изнесъл слово на тема „Цели и задачи на организацията Младешкия Червен кръст“, в всички червенокръстици от се лото изнесли забавка.

На всички червенокръстици, проявили така активна дейност по пренаждане деца на Българския Младешки Червен кръст, Върховното управление изказва похвала и пожелание за още по-успешен, по-полнотворен труд.

И след празника, червенокръстиците от цялата страна продължават дейно да работят. На 24 март червенокръстиците от лъра, училище „Архимандрит Зиноиски“ в Радонир са изнесли с голям успех хубавата песня „Добро съзнание“, като са се постарали да ни изпратят и снимка. Това са изправили и червенокръстиците от уше „В. Тръмач“ в Пазарджик, като в същия ден са изнесли с голям успех песнята „Пролетен сън“.

През организацията седмица червенокръстиците от 1 основно училище „Отец Паисий“ — Перник са провели твърде оригинална и заслужаваща похвала инициатива — на събраване на се събрали за бедните софийски граждани 3 и половина тона въглища, които изпратили в София. Изнесли са две г-ваки и една забавка. Изпратените снимки ни помагат да помислим, тъй като пристигнала твърде късно.

Име червенокръстици и септемврийците работят задружно и пишат делцата от с. Просеник, Яйтоско. Те съвместно организират много и успешни дейности. За това добро разбирателство, заслужават да бъдат похвалени. Само чрез разбирателство и съвдружничество нашите две организации ще напредват още по-големи успехи.

Надвигане се, че всички червенокръстици, които по празника са били възприетият да просият по-активна дейност, сега ще се постарат да настъпят и дори надминат своите другарчета от другите клонове.

На всички свои членове, Върховното управление желее успех в предвиденото събраване.

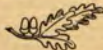
СЪОБЩЕНИЯ

— Във Върховното управление на Б. М. Ч. К. е получено писмо от Югославския младежки Червен кръст, с което нашите братя югославските червенокръстици канят българските червенокръстици да направят едно посещение в Югославия към края на май.

В отговора на Върховното управление на Б. М. Ч. К. се казва, че, ако не се появят някои непредвидени пречки, българските червенокръстици ще се възползват от любезната покана и ще посетят братска Югославия.

— За проявена активна червенокръстка дейност Върховното управление на Б. М. Ч. К. награждава с едногодишен абонамент на сп. „Аз слуша“ Цветко Сираков от VIII-а кл. на Асеновградската смесена гимназия и Цветан Николов от VIII кл. на първа мъжка гимназия — Пловдив.

— В редакцията се получават снимки за поместване без да се придружават от дописки. Само придружени с кратки дописки снимки ще бъдат помествени в списанието.

СЪДЪРЖАНИЕ

К-к трябва да се изграждат и да работят местните червенокръстки съвети — Др Г. Ангелов; Мирновременните задачи на Младешкия Червен кръст — Ст. Райчинов; Густав Моание; Елин Пелин — биографични бележки; Напаст боция — Елин Пелин; Първа пролет — стих. — Владимир Неволин; Присажане на сърце — проф. Синицин; Култивиране на лечебните растения — Др Делчев; По съветския Арктик — Л. Бессунов; Пролетна унора; Добрият доктор — Яс. Босев; Новата пролет — К. Воденичаров; Хайде в гората — песен — Б. Тричков; Младешки Червен кръст по света; Първите славяноенни конференции на Международния Червен кръст; Организационен живот.

Художник Георги Петров.

Печатница „Нива“, ул. Цар Симеон, 72 — София

РЕДАКТИРА КОМИТЕТ.

Редактор Алеко Големанов

Адрес: Бул. Дондуков, 63

тел. 66-18

Год. абонамент

300 лева